

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **M. Q. N.**, zastoupen Mgr. Faridem Alizeyem, advokátem se sídlem Stodolní 7/834, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 3. 2. 2021, č. j. 18 Az 67/2020 - 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 23. 11. 2020 č. j. OAM-655/ZA-ZA13-HA10-2020, žalovaný rozhodl, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o azylu“), a řízení o žádosti zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona.

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji zamítl rozsudkem ze dne 3. 2. 2021, č. j. 18 Az 67/2020 - 32. Rozsudek krajského soudu, stejně jako zde uváděná judikatura Nejvyššího správního soudu, je k dispozici na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítal, že v jeho případě existují azylově relevantní důvody, které odůvodňují udělení mezinárodní ochrany ve smyslu § 12, popřípadě § 14a zákona o azylu. Skutečnosti, které uvedl ve své opakované žádosti, jsou novými skutečnostmi, kterými se žalovaný

dostatečně a svědomitě nezabýval, a proto je žalobou napadené rozhodnutí nesprávné a nezákonné. Stěžovatel je přesvědčen, že se krajský soud nedostatečně zabýval projednávanou věcí a podstatnou změnou poměrů ochrany ze strany státních složek v zemi původu před pronásledováním osoby stěžovatele ze strany jeho bývalého obchodního společníka. Stěžovatel je dále toho názoru, že krajský soud se taktéž nesprávně vypořádal s jeho námitkou absence vyhodnocení podmínek pro postup podle §11a odst. 4 zákona o azylu ze strany žalovaného, když zdůrazňoval existenci důvodů zvlášť hodných zřetele k možnému posouzení jeho žádosti jako přípustné v situaci, kdy má na území České republiky velmi pevné vztahy, má zde družku, která zde má povolen trvalý pobyt, a společně s družkou se jim dne 30. 3. 2014 narodila dcera, kterou chce v České republice vychovávat společně se svou družkou a poskytnout jí zde kompletní rodinné zázemí, které jí není schopen zajistit v zemi původu.

[4] Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně požádal, aby soud přiznal jeho kasační stížnosti odkladný účinek.

IV.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[6] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je podle § 104a odst. 1 s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Výkladem institutu přijatelnosti se Nejvyšší správní soud zabýval například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, na které pro stručnost odkazuje.

[7] Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele ani zásadní pochybení krajského soudu, které by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu totiž poskytuje dostatečnou odpověď na uplatněné kasační námítky a stěžovatel ve své stručné argumentaci nevyložil žádné důvody, které by svědčily pro odklon.

[8] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal první žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 11. 8. 2015, o níž bylo vedeno řízení pod sp. zn. OAM-677/ZA-ZA02-2015. V rámci řízení o této žádosti stěžovatel uvedl, že se nechce vrátit zpátky do Vietnamu, neboť v České republice má dceru a družku, chce zde zůstat s nimi, pracovat a starat se o dceru. Dále uvedl, že ve Vietnamu investoval spolu s jedním člověkem do restaurace, ale v roce 2010 došlo mezi nimi ke sporu o peníze, který nebyl dosud vyřešen. Stěžovatel se proto obával, že pokud se vrátí do vlasti, tak mu tento člověk bude dělat problémy, může ho žalovat u soudu nebo fyzicky napadnout. Rozhodnutím ze dne 7. 3. 2016, č. j. OAM-677/ZA-ZA02-HA08-2015, které nabylo právní moci dne 21. 3. 2016, nebyla stěžovateli mezinárodní ochrana udělena. Proti tomuto rozhodnutí stěžovatel podal žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě, který ji zamítl rozsudkem ze dne 26. 5. 2016, č. j. 62 Az

pokračování

8/2016 – 32. Kasační stížnost podanou proti tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud odmítl pro nepřijatelnost usnesením ze dne 21. 7. 2016, č. j. 4 Azs 139/2016 – 23.

[9] K otázce opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil v rozsudku ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65. Svůj závěr pak formuloval do právní věty: *„Hlavním smyslem a účelem možnosti podat opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit hmotněprávní postavení žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího pravomocně ukončeného řízení. Při opakovaném podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany je proto nutno důsledně dbát na splnění těchto podmínek, které mají na straně jedné garantovat určitou přidanou hodnotu této nové žádosti, jenž může vést k jinému rozhodnutí než u žádosti předchozí, a na straně druhé zajistit, aby nedocházelo k účelovému podávání opakovaných žádostí.“* V tomto rozsudku zdejší soud dále uvedl, že *„zpravidla se přitom může jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo během času a jako takové lze připomenout zejména změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele, např. udělení azylu matce nezletilé žadatelky, jejíž žádost již byla pravomocně zamítnuta; k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 – 57“.* Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, publ. pod č. 2642/2012 Sb. NSS, dospěl k závěru, že *„Správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřípustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví.“* V rozsudku ze dne 8. 9. 2011, č. j. 7 Azs 28/2011 - 74, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, který formuloval do právní věty: *„Bylo-li řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastaveno pro nepřípustnost podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zkoumá správní soud pouze to, zda byly dány podmínky pro zastavení řízení. Důvody uváděné žadateli se zabývá pouze z toho hlediska, zda jim mohly být známy v době první žádosti, a zda je tedy mohli uvést, či zda jim v tom nebránily objektivní důvody, zpravidla spočívající v tom, že o těchto důvodech vůbec nevěděli nebo je nemohli z objektivních či legitimních subjektivních příčin uvést.“* Lze rovněž poukázat na rozsudek ze dne 7. 12. 2005, č. j. 4 Azs 151/2005 – 86, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl, že: *„Dle názoru Nejvyššího správního soudu existují v rámci azylového řízení dvě základní povinnosti – břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Zatímco důkazní břemeno může v některých případech nést i správní orgán, povinnost tvrzení leží vždy na žadateli o azyl. Představa, že by správní orgán sám zjišťoval pronásledování či potenciální ohrožení žadatele o azyl v zemi jeho původu, je zcela nereálná. Jedině žadatel sám nejlépe ví, z jakých důvodů svou zemi původu opustil, zda byl pronásledován a z jakých důvodů. V průběhu řízení o udělení azylu musí žadatel uvést veškeré relevantní důvody, na základě kterých poté správní orgán jeho žádost posoudí. Pokud žadatel neunese břemeno tvrzení, správní orgán de facto nemá o čem rozhodovat.“* Jak dále konstatoval Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 17. 2. 2011, č. j. 9 Azs 36/2010 – 76, platí, že

„pokud žadatel neuvedl všechny důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany, aniž by mu v tom bránil nějaký objektivní důvod, jedná se o skutečnost přičitatelnou pouze jemu, a nelze akceptovat, že by toto neunesení břemena tvrzení mohl zhojit pomocí podání opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“

[10] Krajský soud správně identifikoval předmět řízení jako otázku, zda stěžovatel uvedl nebo zda se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a které by zároveň svědčily o možném pronásledování stěžovatele ve smyslu § 12 zákona o azylu či hrozbě vážné újmy podle § 14a tohoto zákona. Pokud žalovaný dospěl k závěru, že stěžovatel nové skutečnosti neuvedl a tyto se ani neobjevily, již nebyl povinen posuzovat, zda stěžovatel splňuje podmínky pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany (§ 10a odst. 2 zákona o azylu), neboť toto posouzení již provedl v rámci řízení o první žádosti stěžovatele o mezinárodní ochranu. Za situace, kdy byla podána opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany, a o zjištěném stavu věci nebyly důvodné pochybnosti, žalovaný nebyl povinen provádět pohovor [§ 23 odst. 2 písm. b) zákona o azylu, srov. i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2017, č. j. 6 Azs 66/2017 - 49]. Stěžovateli přitom v souladu se zákonem bylo umožněno sdělit důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany písemně. Z porovnání obou stěžovatelových žádostí o udělení mezinárodní ochrany je přitom zřejmé, že tento ve své opakované žádosti ze dne 30. 9. 2020 uvedl naprosto stejné důvody jejího podání, jaké uvedl již předchozím správním řízením, tedy že chce v České republice pracovat a živit dceru, a dále že měl ve Vietnamu konflikt se soukromou osobou. Ostatně sám stěžovatel výslovně prohlásil, že žádá ze stejných důvodů jako v předchozím řízení, nic se nezměnilo a jiné důvody nemá. Všechny tyto znovu tvrzené skutečnosti však už byly žalovaným podrobně posouzeny v rámci řízení o první žádosti. Z písemných informací, které jsou součástí správního spisu, navíc nevyplývá, že by ve Vietnamu došlo v mezidobí k zásadní negativní změně politické či bezpečnostní situace, která by vyžadovala opětovné meritorní posouzení žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný tedy nepochybil, pokud jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudil jako nepřipustnou podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu a řízení o ní zastavil podle § 25 písm. i) téhož zákona.

[11] Co se týče možnosti aplikace § 11a odst. 4 zákona o azylu, lze odkázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 6. 2019, č. j. 2 Azs 101/2019 - 74, podle něž *„při rozhodování podle § 11a odst. 4 zákona o azylu postupuje Ministerstvo vnitra podobně jako v případě § 14 tohoto zákona, jelikož i v § 11a odst. 4 je užito kombinace neurčitého právního pojmu („důvodů hodných zvláštního zřetele“) a správního uvážení („ministerstvo může“). Není nezbytné v rozhodnutí ministerstva výslovně uvést, že neshledalo důvody k uplatnění § 11a odst. 4 zákona o azylu, pokud všechny okolnosti, které vedle toho, že musely být zkoumány (a byly zkoumány) jako údajné nové důvody tvrzené žadatelem o azyl, by mohly být rozumně představitelné jako důvody zvláštního zřetele hodné, byly v rámci řízení o opakované žádosti vzaty v úvahu ve své skutkové dimenzi (ministerstvo zkoumalo, zda jsou stejné, anebo nové oproti důvodům v žádosti předešlé) i v dimenzi právní, tedy z hlediska dopadů na životní poměry žadatele. Pokud ministerstvo dospělo k závěru, že není důvodu měnit něco na hodnocení těchto okolností oproti jejich předešlému posouzení, implicitně shledalo, že případ žadatele je případem běžným, neobsahujícím zvláštní, mimořádné, předem typově nedefinované (neboť obtížně předvídatelné) důvody, které by měly vést k uplatnění svého druhu mimořádné*

pokračování

klausule pro mimořádné okolnosti, již zmocnění ke správnímu uvážení ve zmíněném ustanovení je.“ (srov. též usnesení NSS ze dne 9. 1. 2020, č. j. 5 Azs 199/2019 – 27).

[12] Je třeba poukázat rovněž na to, že stěžovatel pobývá na území České republiky již od roku 2012, přičemž v roce 2014 bylo pravomocně zrušeno jeho oprávnění k trvalému pobytu na území České republiky. Lze proto předpokládat, že o udělení mezinárodní ochrany požádal, aby si legalizoval svůj pobyt na území České republiky a vyhnul se tak správnímu vyhoštění. V jeho jednání tak lze spatřovat účelovost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, a ze dne 29. 6. 2005, č. j. 4 Azs 519/2004 - 83).

[13] Na závěr Nejvyšší správní soud pro úplnost dodává, že prostřednictvím azylového řízení nelze žádat o legalizaci pobytu v České republice, neboť pro takový účel obsahuje právní řád České republiky jiné nástroje, konkrétně instituty podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, č. j. 7 Azs 117/2004 - 57). Stěžovatel si nemůže zvolit využití institutů zákona o azylu namísto institutů zákona o pobytu cizinců, neboť mezinárodní ochrana je specifický institut sloužící jako štít lidem, kteří byli ve své vlasti pronásledováni či ohroženi vážnou újrou, nikoli univerzálním nástrojem pro legalizaci pobytu. Právě instituty právní úpravy pobytu cizinců na území České republiky jsou určeny pro případy tohoto druhu, když stěžovatel ve správním řízení sám uvedl, že usiluje o legální pobyt v České republice. Pokud má stěžovatel zájem setrvat v České republice a žít zde, je třeba, aby o to usiloval prostřednictvím institutů zákona o pobytu cizinců.

[14] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[15] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu stěžovatele na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a obstarání dalších podkladů nutných pro rozhodnutí.

[16] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. dubna 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu